

Sygn. akt I ACa 105/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 czerwca 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący :	SSA Mieczysław Brzdąk
Sędziowie :	SA Roman Sugier SA Joanna Kurpierz (spr.)
Protokolant :	Anna Wieczorek

po rozpoznaniu w dniu 7 czerwca 2017 r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa Banku (...) Spółki Akcyjnej w W.

przeciwko M. W. i Krajowej Spółdzielczej Kasie Oszczędnościowo-Kredytowej w S.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 25 października 2016 r., sygn. akt II C 680/12

1) zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

a) w punkcie II.1. zasądza od pozwanej Krajowej (...) w S. na rzecz powoda kwotę 158.234 (sto pięćdziesiąt osiem tysięcy dwieście trzydzieści cztery) złote z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 30 lipca 2010 roku do dnia zapłaty, a w pozostałym zakresie powództwo oddala;

b) w punkcie II.2.

- w podpunkcie a) zasądza od powoda na rzecz pozwanego M. W. kwotę 7.268 (siedem tysięcy dwieście sześćdziesiąt osiem) złotych z tytułu kosztów procesu,

- w podpunkcie b) zasądza od pozwanej Krajowej (...) w S. na rzecz powoda kwotę 9.470 (dziewięć tysięcy czterysta siedemdziesiąt) złotych z tytułu kosztów procesu;

2) oddala apelację w pozostałej części;

3) zasądza od pozwanej Krajowej (...) w S. na rzecz powoda kwotę 9.889 (dziewięć tysięcy osiemset osiemdziesiąt dziewięć) złotych z tytułu kosztów postępowania apelacyjnego;

4) zasądza od powoda na rzecz pozwanego M. W. kwotę 8.100 (osiem tysięcy sto) złotych z tytułu kosztów postępowania apelacyjnego;

5) zasądza od powoda na rzecz pozwanych solidarnie kwotę 8.100 (osiem tysięcy sto) złotych z tytułu kosztów postępowania apelacyjnego.

SSA Joanna Kurpierz	SSA Mieczysław Brzdąk	SSA Roman Sugier
---------------------	-----------------------	------------------

Sygn. I ACa 105/17

UZASADNIENIE

W pozwie skierowanym do Sądu Okręgowego w Katowicach (któremu nadano sygn. II C 680/12) powódka - (...) w O. przeciwko M. W. oraz Krajowej Spółdzielczej Kasie Oszczędnościowo-Kredytowej z siedzibą w S., wniosła o zasądzenie solidarnie na rzecz powódki kwoty 259.530,37 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 16 lipca 2010 roku do dnia zapłaty.

W treści pozwu powódka wskazała, że M. W., jako rzekomy zarządca komisaryczny (...) imienia M. K. w O., uzurpując tę funkcję na podstawie nieważnej uchwały zarządu Krajowej (...) z dnia 8 grudnia 2008 roku, polecił w okresie od 17 grudnia 2008r. do dnia 12 maja 2009 dokonanie ze środków powodowej Kasy zapłaty kwot wynikających z faktur VAT wystawionych z tytułu zamówionej przez niego w ciągu zaledwie 4 miesięcy i usług prawnych na łączną kwotę 158.861,08 zł, które to środki zostały przelane z rachunku powódki na rachunki bankowe prawników, wymienionych w treści pozwu. Ponadto, zdaniem powódki, M. W. po zwolnieniu kilku osób z działu prawnego (...) imienia M. K. w O. zatrudnił wybranych przez siebie nowych pracowników tego działu, oferując im wysokie wynagrodzenia tj. K. M., Z. B., D. P.. Powódka podała, że w sumie na wynagrodzenia dla zatrudnionych przez siebie pracowników M. W. wydał ze środków powodowej kasy kwotę 100.669,29 zł, natomiast w ocenie powódki nie mógł on zatrudnić żadnego pracownika z uwagi na brak uprawnień do składania oświadczeń woli w tym zakresie. Wszelkie umowy były zatem bezskuteczne, co wynika z tego, iż wyrokiem z dnia 10 listopada 2009 roku w sygn. akt: I C 693/08 Sąd Okręgowy w Katowicach ustalił, iż uchwała nr 1 Zarządu Krajowej (...) w S., w której Zarząd Krajowej (...) z siedzibą w S. z dniem 1 grudnia 2008r. zawiesił działalność powódki, a z dniem 9 grudnia 2008r. ustanowił w niej zarządcę komisarycznego w osobie M. W. - jest nieważna ex tunc. Wyrok Sądu Okręgowego jest prawomocny, gdyż wyrokiem z dnia 21 maja 2010 r. Sąd Apelacyjny w Katowicach (sygn. akt: I ACa 44/10) oddalił apelację powoda i pozwanego w sprawie o ustalenie nieważności uchwały. Dlatego też w ocenie powódki wszelkie działania M. W. i oświadczenia złożone innym osobom w imieniu powoda są nieważne z mocy prawa, który podejmując te czynności świadomie bez umocowania dokonywał lub umożliwiał innym osobom dokonanie szkód w sferze majątkowej powódki. W ocenie powódki, z analizy zapisów uchwały z dnia 8 grudnia 2008 roku wynika, iż pozwany M. W. wykroczył poza zakres przyznanych mu uprawnień, nawet gdyby uznać, że uchwała ta była zgodna z prawem. Natomiast, pozwana Kasa Krajowa, jako podmiot profesjonalny desygnowała osobę M. W. do pełnienia uzurpowanej funkcji zarządcy komisarycznego, pomimo iż w świetle powszechnie obowiązujących przepisów prawa nie było żadnych podstaw prawnych do zastosowania tego środka nadzorczego. Zadaniem powódki, ponosi ona odpowiedzialność za działania swoich organów, które są od początku sprzeczne z prawem i bezwzględnie nieważne. Bez wydania nieważnej uchwały M. W. nie podjąłby dalszych działań zmierzających do wyrządzenia szkody powódce. Ponadto Kasa Krajowa udzieliła pozwanemu M. W. wsparcia organizacyjnego i doradczego w toku całej jego działalności, czego dowodem jest nieudana próba ponownego powołania go na zarządcę komisarycznego uchwałą z dnia 18 kwietnia 2010 roku, jednak uchwała ta została również prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego i Apelacyjnego w K. uzna za nieważną ex tunc. Powódka podniosła, że istnieje związek przyczynowy między działaniem każdego z pozwanych, a szkoda w postaci powiększenia

pasywów powódki, działania każdego z pozwanych pozostają bezprawne i zawinione, a wysokość szkody wynika z niebudzących wątpliwości zapisów księgowych i dokumentów.

W drugim pozwie, zarejestrowanym w Sądzie Okręgowym w Katowicach pod sygn. II C 681/12, (...) w O., wniosła przeciwko M. W. oraz Krajowej Spółdzielczej Kasie Oszczędnościowo-Kredytowej z siedzibą w S. o zasądzenie od obu pozwanych solidarnie na rzecz powódki kwoty 423.762,89 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 16 lipca 2010 roku do dnia zapłaty, z niemal takim samym uzasadnieniem jak w sprawie o sygn. II C 680/12. Szkada polegała na tym, że M. W. polecił likwidację lokat nr (...) -B oraz 777/09/Z-B, które stanowiły rezerwę płynną powodowej kasy na rachunkach Kasy Krajowej. W ocenie powódki M. W. dokonał w ciągu zaledwie 2 miesięcy likwidacji lokat i upłynął już środki pieniężne powodowej kasy na łączną kwotę 423 762 zł 89 gr. Środki te zostały przelane z rachunku lokaty na rachunki podmiotów wobec, których zobowiązania rzekomo w imieniu powódki zaciągnął M. W. lub osoby bezpośrednio przez niego upoważnione. Innymi słowy lokaty te zostały jej zdaniem decyzją M. W. roztrwonione sposób nielegalny i zagrażający bytowi powodowej kasy bez żadnego prawnego i faktycznego uzasadnienia. W dalszej części pozwu powódka podała wykaz wypłat z rezerwy płynnej przedstawiony, przez Kasę Krajową w dniu 12 stycznia 2010 roku, dokonanych przez M. W. w łącznej kwocie dochodzonej pozwem.

Pozwani w obu sprawach wnosili o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów postępowania.

Na posiedzeniu z dnia 7 lipca 2014r. Sąd Okręgowy postanowił połączyć sprawę z powództwa (...) im. (...) w O. przeciwko M. W. i Krajowej (...) w S. o zapłatę kwoty 423.762,89 zł, sygn. akt: II C 681/12 ze sprawą z powództwa (...) im. (...) w O. przeciwko M. W. i Krajowej (...) w S. o zapłatę kwoty 259.530 zł, sygn. akt: 680/12 i prowadzić tę sprawę pod sygn. akt: II C 680/12.

Od dnia 22 grudnia 2014r. Bank (...) S.A. jest następcą prawnym Spółdzielczej (...) w O..

Sąd Okręgowy w Katowicach ustalił co następuje:

W dniu 8 grudnia 2008 r. Zarząd Krajowej (...) podjął uchwałę nr 1, na podstawie której zawiesił z dniem 1 grudnia 2008 r. działalność (...) im. M. K. w O.. Jednocześnie na podstawie tej uchwały ustanowiony został w ww. (...) zarządca komisyjny w osobie M. W., który był pracownikiem Kasy Krajowej, z jednoczesnym zobowiązaniem go do podjęcia działań mających na celu dokonanie wyboru władz (...). Na podstawie powyższej uchwały (...) im. (...) w O., w okresie zawieszenia działalności, był upoważniony do dokonywania czynności polegających na:

1. przyjmowaniu wpłat z tytułu udziałów i wkładów członkowskich,
2. przyjmowaniu wpłat z tytułu spłat pożyczek i kredytów
3. zawieraniu umów, przyjmowaniu wpłat i dokonywaniu wypłat z tytułu prowadzenia rachunków oszczędnościowych
4. udzielaniu pożyczek i kredytów,
5. przeprowadzaniu rozliczeń członków,
6. pośredniczeniu zawieraniu umów ubezpieczenia,
7. regulowaniu wymaganych zobowiązań Kasy wobec osób trzecich,
8. zawieraniu nowych umów z osobami trzecimi wyłącznie w przypadku, gdy jest to niezbędne do prowadzenia działalności w zakresie określonym w pkt 1-7.

Przedmiotowa uchwała została zaskarżona do Sądu przez byłych członków zarządu zawieszanej Kasy. Sąd Okręgowy w Katowicach, wyrokiem z dnia 10 listopada 2009 r., ustalił, że zaskarżona uchwała była nieważna. Następnie wyrokiem

z dnia 21 maja 2010 r. Sąd Apelacyjny w Katowicach oddalił apelacje obu stron, w związku z czym orzeczenie Sądu Okręgowego stało się prawomocne.

(...) im. (...) w O. działając poprzez zarządcę komisarycznego M. W. skorzystał z usług prawniczych na łączną kwotę 158.861,08 zł, w związku z czym zostały wystawione następujące VAT, wymienione z podaniem ich numerów i kwot do zapłaty (k. 38-62, kopie faktur k. 86- 104, okoliczności bezsporne).

(...) im. (...) w O. działając poprzez zarządcę komisarycznego M. W. zatrudnił w formie umowy o pracę K. M., Z. B. i D. P., których wynagrodzenie w okresie ich zatrudnienia wyniosło łącznie 100.669,29 zł (listy płac k. 20-32, umowy o pracę k. 33-38, okoliczności bezsporne).

M. W. działając jako zarządca komisaryczny dokonał likwidacji części lokat (...) im. (...) w O., polecając wypłatę następujących kwot z rezerwy płynnej:

1. kwoty 36.600 zł, jako część lokaty nr 374/09/Z-B,
2. kwoty 310.227,67 zł, jako część lokaty nr 772/09/Z-B,
3. kwoty 4.196,80 zł, jako część lokaty nr 772/09/Z-B,
4. kwoty 45.75 zł, jako część lokaty nr 772/09/Z-B,
5. kwoty 9.150 zł, jako część lokaty nr 772/09/Z-B,
6. kwoty 16.104 zł, jako część lokaty nr 772/09/Z-B,
7. kwoty 1.684,40 z, jako część lokaty nr 772/09/Z-B.

Powyższe środki pozwany M. W. przeznaczył na pokrycie kosztów związanych ze świadczonymi na rzecz (...) im. (...) w O. usługami, w tym usługami prawniczymi (dowody wypłat z rezerwy płynnej dokonanych w maju i kwietniu 2009r. wraz z dyspozycjami przelewu k. 39-49 akt: II C 681/12).

(...) im. (...) w O. złożył do Sądu Rejonowego w Sopocie w dniu 9 grudnia 2011 r. wniosek o zawezwanie do próby ugodowej, obejmujące roszczenia odszkodowawcze na kwotę przewyższająca żądania w niniejszej sprawie. Jako uczestników postępowania wskazano obu pozwanych w niniejszej sprawie. Sąd Rejonowy w Sopocie nie nadał biegu wnioskowi skierowanemu w stosunku do pozwanego M. W., tj. nigdy nie doręczono mu odpisu wniosku, nie zawiadomiono po posiedzeniu pojednawczym, nie przekazano wniosku w tej części do innego sądu, a akta odłożono do spraw zakończonych po stwierdzeniu że nie doszło do ugody z Krajową (...) (dokumenty z akt SR w Sopocie o sygn. I Co 1943/11).

Pozwany M. W. w spornym okresie czasu był pracownikiem Krajowej (...) zatrudnionym w dziale zajmującym się kontrolą, delegaturze w K.. W pisemnym zakresie obowiązków pozwanego było między innymi sprawowanie funkcji zarządcy komisarycznego. Pozwany nie był pytany o zgodę na powierzenie mu funkcji zarządcy komisarycznego w (...) im. (...), lecz został o tym poinformowany po zapadnięciu uchwały. Pozwany dostał polecenie służbowe podjęcia tej funkcji i składał sprawozdania z jej wypełniania swojemu przełożonemu. Prawomocnym wyrokiem z dnia 8 października 2012 r. w sprawie o sygn. akt VI P 168/12 Sąd Rejonowy Gdańsk-Południe ustalił, iż wykonywanie przez pozwanego M. W. obowiązków polegających na pełnieniu funkcji zarządcy komisarycznego w (...) im. (...) w O. odbywało się w ramach stosunku pracy z Krajową (...) (odpis wyroku z uzasadnieniem – k. 380-391, zeznania świadków: K. K. (1) – k. 1119-1121, K. M. k.395, A. M. k. 396, D. P. k. 458, L. N. k. 458-459, M. P. k. 951, J. Ż. k. 951, A. K. k. 752, A. S. (1) k. 991-992, L. S. k. 1060 -1063, K. K. (1) k.1119 – 1121, B. K. k. 1157, R. M. k. 1363-1364, A. O. 872, zeznania pozwanego M. W. – k. 1236-1237).

W czasie trwania zarządu komisarycznego trwał silny konflikt w (...) im. (...) w O., przybierający formy „strajku włoskiego”, ponadto część pracowników pozostawała na zwolnieniach lekarskich (zeznania pozwanego M. W. – k. 1236-1237, dokumentacja zdjęciowa znajdująca się w aktach sprawy, okoliczności bezsporne).

Stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił w oparciu o bezsporne w znacznej części okoliczności oraz na podstawie dokumentów złożonych przez stronę powodową, a także zeznania świadków i zeznania pozwanego M. W., których to zeznania Sąd ocenił jako logiczne i spójne oraz korespondujące z pozostałym materiałem dowodowym.

Sąd I Instancji oddalił wnioski dowodowe w zakresie wniosku strony powodowej co do dopuszczenia dowodu z protokołów sprawy I Cps 36/13 SR Katowice – Zachód w Katowicach oraz wnioski o przeprowadzenie dowodów z protokołów ze spraw I C 175/15 oraz I C 1090/12 Sądu Rejonowego Katowice Zachód w Katowicach, gdyż nie miały istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy, a nadto pozostawałyby w sprzeczności z zasadą bezpośredniości procesu.

Odnosząc się do legitymacji biernej pozwanych, podniósł Sąd Okręgowy, iż mimo że wierzytelność dochodzona pozwem nie została ujęta w sprawozdaniu finansowym (...) im. M. K. w O. z dnia 7 stycznia 2015r. za okres od dnia 1 stycznia 2014r. do dnia 21 grudnia 2014r., to roszczenie powódki należy traktować jako sukcesję uniwersalną. Sąd Okręgowy nie podzielił poglądu Sądu Okręgowego w Gdańsku w wyroku z dn. 23 lutego 2016r., sygn. akt: sprawy XV C 728/15. Zgodnie z art. 74i ust. 2 uskok, dniem przejęcia bank krajowy przejmujący wschodzi we wszystkie prawa i obowiązki kasy przejmowanej, bez względu na ujęcie ich, bądź nie ujęcie, w sprawozdaniu finansowym. (...) Bank (...) S.A. stał się w całości następcą prawnych (...) -u im. K.. Zasada sukcesji uniwersalnej doznaje jedynie jednego wyjątku, o którym mowa w art. 74j ust. 2 uskok.

Po raz kolejny Sąd Okręgowy podniósł, że w przeważającej części okoliczności faktyczne rozpoznawanej sprawy pozostawały między stronami bezsporne, gdyż strona pozwana nie kwestionowała iż M. W. działając jako zarządca komisaryczny wybrany do pełnienia tejże funkcji przez Kasą Krajową (...) dokonał czynności polegających na skorzystaniu z usług prawniczych zewnętrznych kancelarii, zatrudnieniu nowych pracowników oraz dokonał likwidacji części lokat (...) im. (...) w O., polecając wypłaty środków z rezerwy płynnej na rzecz podmiotów trzecich. Również ani powódka, ani strona pozwana nie kwestionowały faktu podjęcia w dniu 8 grudnia 2008r. przez zarząd Kasy Krajowej uchwały nr 1, na podstawie której została zawieszona działalność (...) im. (...) w O., jak również tego, że przedmiotowa uchwała okazała się być nieważna.

Przypomniał Sąd I Instancji, że wyrokiem Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 10 listopada 2009 r., stwierdzona została nieważność uchwały zarządu Kasy Krajowej nr 1 z dnia 8 grudnia 2008 r. Orzeczenie to stało się prawomocne, wobec oddalenia apelacji występujących w tamtym postępowaniu obu stron (powodowej i pozwanej) przez Sąd Apelacyjny w Katowicach z dniem 21 maja 2010 r., a w konsekwencji, na podstawie art. 365 § 1 k.p.c. wiąże ono nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz również i Sąd rozpoznający znaczenie powyższej okoliczności, w kontekście zgłoszonych w sprawie roszczeń.

Spór pomiędzy stronami zmierzał do ustalenia czy Krajowa (...) oraz M. W. ponoszą solidarną odpowiedzialność z tytułu poniesionych przez (...) im. (...) w O. wydatków, związanych z działaniem pozwanych, polegającym na doprowadzeniu do zlikwidowania części lokal z rezerwy płynnej i przelania środków na rzecz osób trzecich oraz doprowadzenia do zawarcia umów w przedmiocie świadczenia usług prawniczych oraz umów o pracę z nowymi pracownikami. W ocenie powódki działania pozwanych były bezprawne, biorąc pod uwagę nieważność uchwały z dnia 8 grudnia 2008r. ze skutkiem ex tunc, a do tego, nawet przy pominięciu jej nieważności, działania pozwanego M. W., wspartego działaniami Kasy Krajowej (...), wykaczały poza zakres przyznanych w uchwale uprawnień zarządcy komisarycznego.

Podstawę prawną tak skonstruowanego żądania stanowią przepisy o czynach niedozwolonych (art. 415 i nast. k.c.). Zgodnie zaś z przepisem art. 415 k.c. kto z winy swej wyrządził drugiemu szkodę, obowiązany jest do jej naprawienia. Do przesłanek odpowiedzialności deliktowej należą: zdarzenie, z którym system prawny wiąże

odpowiedzialność na określonej zasadzie, szkoda oraz związek przyczynowy między owym zdarzeniem a szkodą. Przy ustalaniu odpowiedzialności z tytułu czynów niedozwolonych znajdują zastosowanie przepisy ogólne dotyczące związku przyczynowego, szkody i sposobów jej naprawienia (art. 361 – 363 k.c.). Dla istnienia odpowiedzialności koniecznym jest kumulatywne spełnienie tych przesłanek. Zgodnie zaś z regułą jaką statuuje art. 6 k.c. to strona powodowa obowiązana jest wykazać spełnienie wszystkich tych przesłanek dla uznania jej żądania za usprawiedliwione co do zasady. Przy odpowiedzialności za wyrządzenie szkody zdarzenie jest jej przyczyną sprawczą. Jeśli chodzi o zdarzenie, z którym ustawa wiąże obowiązek odszkodowawczy, to obejmuje ono ludzkie zachowanie polegające zarówno na działaniu lub też zaniechaniu. Podstawowe znaczenie dla stosowania art. 415 k.c. ma określenie zdarzenia, za które podmiotowi przypisywana jest odpowiedzialność (czyn sprawcy), oraz jakie okoliczności pozwalają albo uniemożliwiają uznanie go za czyn zawiniony (bezprawny). Ustalenie bezprawności zachowania polega na zakwalifikowaniu czynu sprawcy jako zakazanego, na podstawie norm określonych przez system prawny. Ustawodawca w przepisie art. 415 k.c. nie wskazuje zakresu tych norm. Doktryna i judykatura, wyznaczając bardzo szeroki zakres pojęcia bezprawności, kierują się głównie dążeniem do zapewnienia naprawienia szkody w sytuacjach, gdy została ona wyrządzona zachowaniami powszechnie uznawanymi za naganne. Stąd za bezprawne należy kwalifikować czyny zakazane przez przepisy prawne obowiązujące w Polsce, bez względu na ich źródła.

Odnosząc się do zawartych w pozwie twierdzeń, zauważył Sąd Okręgowy, że powódka wiązała powstanie szkody z podjęciem przez M. W. działań w charakterze zarządcy komisarycznego, pomimo że podstawa na jakiej został on do pełnienia tej funkcji powołany była od samego początku nieważna, z czego jako profesjonalista powinien on być, zdaniem powódki, zdawać sobie sprawę. Podkreślił Sąd Okręgowy, że pełnienie przez M. W. funkcji zarządcy komisarycznego znajdowało się w jego zakresie obowiązków jako pracownika, został on wytypowany i powołany do sprawowania tej funkcji przez pracodawcę, nie otrzymywał żadnego wynagrodzenia z tytułu sprawowania funkcji zarządcy komisarycznego, a nawet nie został zapytany o zgodę przez pracodawcę przed powołaniem do sprawowania spornej funkcji. Co więcej, pracodawca poinformował go, że kompetencje przyznane mu na mocy uchwały nie wyczerpują wszelkich czynności, do których wykonania może być on zobowiązany dalszymi poleceniami służbowymi. Nie może być w sprawie kwestionowane zatem, że w czasie pełnienia funkcji zarządcy komisarycznego, był pracownikiem Krajowej (...), a zatem zgodnie z regulacjami Kodeksu pracy, podlegał – w zakresie stosunku pracy - zwierzchniemu kierownictwu pracodawcy i tym samym zobowiązany był do wykonywania poleceń służbowych. W konsekwencji, skoro pracodawca zlecił mu, na podstawie podjętej przez zarząd Kasy Krajowej uchwały – której prawidłowości pozwany nie był wówczas uprawniony kwestionować – to M. W. zobowiązany był takie obowiązki podjąć. W konsekwencji nie można przyjąć by wykonywanie funkcji zarządcy komisarycznego, stanowiło przejaw jego wolnej decyzji i woli. Jednocześnie stwierdzić trzeba, że wprawdzie na skutek orzeczenia Sądu Okręgowego z 10 listopada 2009 r., uchwała zarządu Kasy Krajowej z 8 grudnia 2008 r. została uznana za nieważną od samego początku, to jednak nie można, zdaniem Sądu rozpoznającego niniejszą sprawę, w prosty sposób przenosić powyższej okoliczności w kontekst wydarzeń, które miały miejsce od chwili wydania powyższej uchwały, aż do prawomocnego stwierdzenia jej nieważności. Tym bardziej nie można było wymagać od pozwanego, który nie posiadał w istocie możliwości zdystansowania się do działania zarządu Kasy Krajowej, by podejmował decyzje w istocie kwestionujące czynności swego pracodawcy. Powyższe zatem pozwalało temu pozwanemu domniemywać, że podejmowane przez niego czynności znajdują właściwe oparcie w podjętej uchwale. Zauważyć także trzeba, że choćby z uwagi na skutki jakie działania zarządcy komisarycznego wywołały w sferze praw i obowiązków osób trzecich, ich oceny dokonywać należy poprzez pryzmat okoliczności jakie istniały po podjęciu przedmiotowej uchwały do czasu stwierdzenia jej nieważności. Oceny działań M. W. jako zarządcy komisarycznego pod kątem jego ewentualnej odpowiedzialności deliktowej należy zatem dokonywać przy uwzględnieniu warunków w jakich faktycznie je podejmował, a nie tych jakie powstały (z mocą wsteczną) na skutek wydania przez Sąd wyroku stwierdzającego nieważność uchwały nr 1 z 8 grudnia 2008 r. W ocenie Sądu I Instancji, kwestię ewentualnej odpowiedzialności pozwanego wobec powódki z tytułu czynu niedozwolonego, należy oceniać wyłącznie przez pryzmat jego własnego działania (zaniechania), z którym wiązać miałoby się powstanie szkody po stronie powodowej. Zatem wbrew twierdzeniom strony pozwanej był legitymowany do występowania w niniejszym procesie po stronie biernej.

Z tego powodu należało w sprawie rozważyć czy sam M. W., w ramach podjętego działania jako zarządca komisaryczny, dopuścił się tego rodzaju uchybień czy zaniedbań, które skutkować by mogły uznaniem, że w sposób zawiniony dopuścił on do powstania szkody w postaci opisanej w pozwie. Zgodnie z treścią uchwały nr 1, zawieszeniu co do zasady miała ulec działalność (...) im. (...) w O., lecz jednocześnie w okresie zawieszenia kasa ta miała wykonywać czynności enumeratywnie wymienione w uchwale. Wbrew twierdzeniom strony powodowej wyliczenie to nie stanowiło zakresu czynności zarządcy komisarycznego, lecz stanowiło zakres dopuszczalnej w okresie zawieszenia działalności samej kasy. Chodzi przy tym o zakres dopuszczalnej statutowej działalności zawieszonych kas. Na zarządcę komisarycznego przechodzi zaś prawo podejmowania uchwał i decyzji we wszystkich sprawach zastrzeżonych w ustawie o s.k.o.k., ustawie prawo spółdzielcze i statucie do właściwości organów spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej. Za takim poglądem przemawia także to, że w czasie trwania zarządu komisarycznego inne organy przestają działać (członkom organów wygasa kadencja). Możemy więc mówić o tzw. całkowitej substytucji komisarycznej. Nie można jednak pominąć faktu, że działalność samej kasy ulega zawieszeniu, a zakres czynności (...) w okresie zawieszenia określa uchwała Kasy Krajowej. Tak więc, zarządca komisaryczny będzie mógł wykonywać czynności w takim zakresie, w jakim wykonywałyby te czynności organy nie mogące podejmować działań (por. Anna Zalcewicz, Problemy prawne nadzoru Krajowej (...) nad spółdzielczymi kasami oszczędnościowo-kredytowymi, PUG 2004/10/25). Jednocześnie ustanowionego zarządcę komisarycznego zobowiązano do podjęcia kroków mających na celu dokonanie wyboru władz (...) im. (...). Zauważył więc Sąd, że pomimo zawieszenia działalności Kasy, w istocie nadal miała ona prowadzić działalność w zakresie stricte merytorycznym związanym przede wszystkim z gospodarowaniem powierzonymi jej przez członków wkładami finansowymi, udzielaniem kredytów i pożyczek, pobieraniem wpłat z tytułu spłaty powyższych zobowiązań. W świetle powyższego podejmowane przez (...) im. (...) w okresie zawieszenia działalności czynności nie różniły się niczym, od tej, która prowadzona była przed podjęciem uchwały o zawieszeniu. Zauważył nadto, że wprawdzie w ww. uchwale wskazano, że co do zasady zarządca komisaryczny ma dążyć przede wszystkim do powołania nowych władz (...), jednakże skoro Kasa mogła wykonywać też zadania merytoryczne - statutowe (prowadzić działalność), to logicznym jest, że tym samym koniecznym było np. zatrudnienie pracowników na wakuujące stanowiska, korzystanie z usług prawniczych, płacenie rachunków choćby za media, wypłacanie wynagrodzeń pracownikom, odprowadzanie danin publicznoprawnych i podejmowanie wielu innych czynności oraz działań, które nie zostały wymienione w spornej uchwale, a także podejmowanie decyzji z dysponowaniem rezerwy płynnej. Nie można przyjąć w ślad za powódką, że skoro czynności te nie były wymienione w spornej uchwale to nie mogły być przez zarządcę komisarycznego podejmowane. Jak wskazano już wyżej w przepisie art. 42 ust. 4 ustawy z dnia 14 grudnia 1995 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych chodzi o zakres statutowej działalności kasy, dopuszczalnej w okresie zawieszenia. Odnosząc powyższe do niniejszej sprawy wskazał Sąd I Instancji, że skoro zaplecze prawne nie było wówczas wystarczające oraz występowały braki kadrowe, pozwany M. W. był władny podjąć decyzje związane ze skorzystaniem z prawników zewnętrznych oraz zatrudnieniem nowych pracowników. Ponadto, w sytuacji gdy (...) im. (...) w O. nie posiadał wystarczających środków na pokrycie zobowiązań z innych źródeł, pozwany M. W. był uprawniony do rozporządzenia środkami na ten cel, a znajdującymi się ówczesnie na lokatach. W związku z powyższym nie można uznać działań M. W. jako bezprawnych, co stanowi jeden z koniecznych elementów warunkujących odpowiedzialność opartą o przepis art. 415 k.c. Dodatkowo powódka nie wykazała zaistnienia szkody co do wysokości, co stanowi kolejną, samodzielną podstawę oddalenia powództwa.

Rozważając zasadność zgłoszonego przez powódkę żądania w kontekście odpowiedzialności deliktowej Krajowej (...), przywołał Sąd przesłanki odpowiedzialności, zgodnie z przepisem art. 415 i 416 k.c. Podkreślił Sąd Okręgowy, że odpowiedzialność ex delicto jest ograniczona do działania konkretnej osoby (osób), które to działanie musi – przy zachowaniu adekwatnego związku przyczynowo skutkowego – wywołać określoną szkodę u wierzyciela i szkoda ta musi niejako zamykać się w ramach relacji wyrządzający szkodę – poszkodowany. Nie można zatem, jak chce strona powodowa, powołując się na zasady odpowiedzialności z tytułu czynów niedozwolonych skutecznie rozszerzać zakresu tej odpowiedzialności o jakiś stosunek zewnętrzny względem stosunku "podstawowego" istniejącego pomiędzy powódką a pozwaną Kasą Krajową. W ocenie Sądu I Instancji, aby można było przyjąć ewentualną odpowiedzialność pozwanej z tytułu wydania uchwały nr 1 z dnia 8 grudnia 2008r., uznanej ostatecznie za nieważną, koniecznym byłoby wykazanie, że samo to działanie doprowadziło w sposób bezpośredni do powstania szkody po stronie (...) im. (...),

szkody wypływającej implicite z samego faktu wydania przedmiotowej uchwały. Nie można budować na podstawie samego faktu stwierdzenia nieważności uchwały daleko idącej konstrukcji odpowiedzialności za wszelkie zdarzenia, które miały miejsce po wydaniu tej uchwały, które wywołały negatywne skutki u powódki (w tym w szczególności w zakresie jej interesów majątkowych), a pozostające bez jakiegokolwiek związku z nią (uchwałą) i najprawdopodobniej zaistniałyby także wówczas gdyby uchwała taka nie została podjęta. Sam zatem fakt podjęcia przez zarząd Kasy Krajowej uchwały o zawieszeniu działalności (...) im. (...) w O., która ostatecznie została uznana za nieważną, w ocenie Sądu Okręgowego pozostaje bez znaczenia dla powstania ewentualnej szkody, której w tym zakresie powódka również nie udowodniła.

Mając na względzie fakt prawomocnego stwierdzenia jej nieważności, podkreślił Sąd Okręgowy, że uchwała z 8 grudnia 2008r., jakkolwiek miała na celu ukształtowanie (tymczasowe) sfery organizacyjno- strukturalnej (...) im. (...) oraz wskazała na zakres działań, jakie mogą być przez powódkę podejmowane w czasie zawieszenia, to jednak nie wpływa na merytoryczny zakres jej zasadniczej działalności, czyli nie wprowadzała jednoznacznego zakazu zatrudniania pracowników, udzielania kredytów, zaciągania zobowiązań co pozwalało – do momentu stwierdzenia nieważności przez Sąd – na działanie powodowej Kasy w jej zasadniczym zakresie zgodnie ze statutem. W istocie samo wydanie uchwały – kwestii zasadniczej jej działalności nie wprowadziło jakichkolwiek zmian – nadal realizowano zadania statutowe – udzielanie kredytów i prowadzenie działalności finansowej, dla której Spółdzielcze Kasy Oszczędnościowo – Kredytowe są ustanowione. Zatem nawet gdyby uchwała nie została podjęta (a nawet w sytuacji gdy ex punc została stwierdzona jej nieważność) to zakres jej działań byłby taki sam.

Niezasadny był przy tym zarzut przedawnienia podniesiony przez pozwanego M. W.. Termin przedawnienia został bowiem przerwany poprzez złożenie przez powódkę wniosku w trybie art. 184 i nast. k.p.c. Nie budzi wątpliwości, iż czynnością przerywającą bieg terminu przedawnienia w rozumieniu przepisu art. 123 § 1 pkt 1 k.p.c. jest złożenie wniosku w postępowaniu pojednawczym. Taki wniosek powódka złożyła co do obu pozwanych, co jednoznacznie wynika z treści wniosku skierowanego do Sądu Rejonowego w Sopocie. Sama zaś okoliczność, iż wnioskowi temu w stosunku do M. W. Sąd ten nie nadał biegu, nie powoduje iż termin przedawnienia nie został przerwany.

Mając powyższe na względzie należało stwierdzić Sąd Okręgowy, iż wobec niewykazania zaistnienia szkody co do zasady i co do wysokości, jako niezbędnej przesłanki odpowiedzialności na podstawie art. 415 k.c. i art. 416 k.c., a contrario powództwo oddalił zarówno w sprawie II C 681/12, jak i II C 680/12.

Rozstrzygnięcie o kosztach postępowania uzasadnił treścią art. 98 § 1 k.p.c.

O wydatkach tymczasowo pokrytych ze środków Skarbu Państwa Sąd orzekł w oparciu o przepis art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w związku z art. 98 k.p.c. , o czym orzekł w pkt 3 wyroku nakazując pobranie od powoda na rzecz Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego w Katowicach) kwotę 77.40 zł (siedemdziesiąt siedem złotych 40/100) tytułem zwrotu niepokrytych wydatków.

Apelację od opisanego wyżej wyroku wniósł powód. Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

- 1) naruszenie przepisów prawa procesowego, tj. art. 328 § 2 k.p.c., przez sporządzenie uzasadnienia wyroku z naruszeniem wymogów określonych w tym przepisie, w szczególności Sąd nie poczynił pełnych i prawidłowych ustaleń faktycznych (części istotnych okoliczności w ogóle w stanie faktycznym nie ujął), w ogóle nie wskazał dowodów, na których się oparł, i przyczyn, dla których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej, nadto Sąd nie przedstawił rzeczywistego stanowiska powoda i dlatego w rozważaniach prawnych nie odniósł się do istoty argumentacji powoda;
- 2) naruszenie przepisów prawa procesowego, tj. art. 316 § 1 k.p.c., przez brak w ustaleniach faktycznych informacji o tym, że:

- w okresie zarządu komisarycznego sprawowanego przez M. W. zatrudniono w (...) -u przeszło 60 osób, jednocześnie zwalniając ok. 30 dotychczasowych pracowników; w tym zatrudniono nowe osoby do działu prawnego, mimo że dział prawny (...) -u dysponował pełną i wystarczającą obsadą kadrową;

- brak w ustaleniach wskazania zleceniobiorców oraz opisu zleconych im usług prawniczych w okresie zarządu komisarycznego, za które zostały wystawione faktury zapłacone ze środków finansowych (...) -u im. K., a także brak ustaleń dotyczących tego, czym faktycznie zajmowały się zatrudnione kancelarie;

- brak ustaleń dotyczących okoliczności zerwania lokat, które posiadał (...) im. (...) w Kasie Krajowej na tzw. rezerwie płynnej, tymczasem lokaty te zostały zerwane na podstawie dyspozycji M. W. z dnia 29 kwietnia 2009 r. i 8 maja 2009 r., a więc już po wydaniu przez Sąd Okręgowy w Katowicach (sygn. akt I C 693/08) postanowienia z dnia 17 kwietnia 2009 r. o udzieleniu zabezpieczenia poprzez wstrzymanie wykonania uchwały Zarządu Kasy Krajowej z dnia 8 grudnia 2008 r. o ustanowieniu zarządcy komisarycznego, oraz po wykreśleniu Michała Włoszczyka z KRS (...) -u, co nastąpiło 24 kwietnia 2009 r., jak również po wydaniu przez Sąd Okręgowy w Gdańsku (sygn. akt I C 570/09) postanowienia z dnia 7 maja 2008 r. o udzieleniu zabezpieczenia poprzez wstrzymanie wykonania uchwały Zarządu Kasy Krajowej z dnia 7 maja 2009 r. o ponownym ustanowieniu zarządcy komisarycznego w osobie M. W.;

- brak ustalenia, że postanowieniem z dnia 17 kwietnia 2009 r. Sąd Okręgowy w Katowicach w sprawie I C 693/08 udzielił zabezpieczenia poprzez wstrzymanie wykonania uchwały Zarządu Kasy Krajowej z dnia 8 grudnia 2008 r. o zamieszeniu działalności (...) -u i ustanowieniu zarządcy komisarycznego w osobie M. W., jak też, że postanowienie to było natychmiast wykonalne, dalej - że chcąc ubezskutecznić to orzeczenie, w dniu 18 kwietnia 2009 r. Kasa Krajowa wydała uchwałę o ponownym ustanowieniu zarządcą komisarycznym M. W., przy czym postanowieniem z dnia 7 maja 2009 r. Sąd Okręgowy w Gdańsku w sprawie I C 570/09 udzielił zabezpieczenia poprzez wstrzymanie wykonania tej uchwały, natomiast już w wyroku z dnia 19 czerwca 2009 r. Sąd Okręgowy w Katowicach w sprawie I C 258/09 ustalił, że uchwała ta jest bezwzględnie nieważna;

- brak ustaleń dotyczących tego, czy umowy zawarte w okresie zarządu komisarycznego, trwającego faktycznie 5 miesięcy, a więc umowy zlecenia kilkoma kancelariami oraz umowy o pracę z nowo zatrudnionymi osobami do działu prawnego, były nieodzowne (niezbędne i konieczne) w działalności (...) -u im. K. w okresie zawieszenia i zarządu komisarycznego; brak np. ustalenia, że po odzyskaniu (...) -u przez legalny Zarząd w dniu 24 kwietnia 2009 r. żadna z kancelarii ani żadna z osób zatrudnionych w okresie zarządu komisarycznego nie kontynuowała współpracy ze (...) -iem (wszyscy nagle zniknęli) - te okoliczności wynikają z zeznań przesłuchanych świadków: A. S. (1), A. K. i A. O.;

- brak dokładnych ustaleń dotyczących zakresów czynności w uchwałach Zarządu Kasy Krajowej o zarządach komisarycznych w (...) -u, tj. uchwale z dnia 8 grudnia 2008 r. i uchwale z dnia 18 kwietnia 2009 r., gdy tymczasem zakresy te były różne (w drugiej uchwale zakres czynności został rozszerzony), teksty obu uchwał znajdują się w aktach sprawy;

- brak ustaleń dotyczących treści komunikatów zarządcy komisarycznego dnia 12 grudnia 2008 r. i 19 kwietnia 2009 r. oraz treści sporządzonego przez niego sprawozdania z zarządu komisarycznego (dokumenty te znajdują się w aktach sprawy), z których wynika sposób postępowania M. W. oraz skala jego wykroczeń poza zakres czynności wyznaczony w uchwale Zarządu Kasy Krajowej;

- brak ustaleń wynikających z protokołu i notatek ze spotkania z dnia 13 marca 2009 r., na którym osoby powiązane z Kasą Krajową, które zostały przez nią przydzielone M. W. do zarządzania (...) -iem, snuły „morderczy plan” (tak zapisano w notatkach ze spotkania) dla (...) -u, polegający na zwolnieniach grupowych i przeniesieniu siedziby i centrali (...) -u do Ł. (co ewidentnie wykraczało poza deklarowany cel zarządu komisarycznego i zakres czynności zarządcy), zaś w planach tych brali udział prawnicy, z którymi w okresie zarządu komisarycznego zawarto umowy zlecenia, np. radca G. R. (1) - dokumenty potwierdzające te okoliczności znajdują się przy piśmie powoda z dnia 14 stycznia 2013 r., ale Sąd się do nich w ogóle nie odniósł;

- brak ustaleń dotyczących skierowania do pozwanych w lipcu i sierpniu 2010 r. wezwań do zapłaty oraz że pozwany M. W. odpowiedział na nie w piśmie z dnia 17 sierpnia 2010 r. - okoliczności te nie były kwestionowane przez pozwanych;

3) naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 42 ust. 1 i 3 ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych z 1995 r. (dalej w skrócie: uskok) oraz art. 120 k.p., poprzez stwierdzenie, że M. W. wykonywał swe czynności jako zarządca komisaryczny w ramach wiążącego go z Kasą Krajową stosunku pracy, choć stosunek wynikający ze sprawowania funkcji zarządcy komisarycznego (...) -u im. K. i stosunek pracy wynikający z umowy o pracę z Kasą Krajową, to dwa odrębne i niezależne od siebie stosunki prawne, wywodzące się z innych zdarzeń prawnych;

4) naruszenie przepisów prawa procesowego, tj. art. 365 § 1 k.p.c., poprzez brak jego zastosowania i najprawdopodobniej przyjęcie, że wyrok Sądu Rejonowego Gdańsk-Południe w Gdańsku z dnia 8 października 2012 r., sygn. akt VI P 168/12, korzysta z rozszerzonej prawomocności i wiąże Sądy rozpoznające niniejszą sprawę, gdy tymczasem powód nie był stroną tego orzeczenia, zaś Sąd Okręgowy nie wskazał żadnego przepisu, z którego owa rozszerzona prawomocność miałyby wynikać;

5) naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 415 i 416 k.c. oraz art. 422 k.c. przez ich nieprawidłowe zastosowanie i stwierdzenie, że pozwani nie dopuścili się czynów niedozwolonych, które skutkują ich odpowiedzialnością odszkodowawczą wobec powoda;

6) naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 42 ust. 4 ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych z 1995 r., przez brak jego zastosowania, gdy tymczasem przepis ten wyraźnie stanowi, że Kasa Krajowa określi zakres czynności kasy na okres zawieszenia kasy, co oznacza, że zarządca komisaryczny nie może swoimi czynnościami poza ten zakres wykroczyć, mało tego - że zakres tych czynności należy wyklądać ściśle;

7) naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 58 § 1 k.c. przez brak stwierdzenia, że umowy o pracę, umowy zlecenia z kancelariami prawniczymi oraz czynności w postaci zerwania i wydatkowania środków z rezerwy płynnej były nieważne, nieważność oznacza zaś ich bezprawność (delikt), przy czym za tę bezprawność, której następstwem jest szkoda po stronie (...) -u im. K., z całą pewnością nie odpowiada (...), lecz Kasa Krajowa oraz powołany przez nią zarządca komisaryczny.

Biorąc pod uwagę powyższe zarzuty, powód wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku przez uwzględnienie połączonych powództw w całości i zasądzenie od pozwanych solidarnie kosztów postępowania za obie instancje, ewentualnie uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I Instancji, pozostawiając temu sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

Pozwani wnieśli o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja powoda jest częściowo uzasadniona, jeśli chodzi o część roszczeń w stosunku do Krajowej (...), zaś w stosunku do pozwanego M. W., podlegała oddaleniu w całości.

W pierwszej kolejności, w związku z podtrzymywaniem przez pozwanego M. W. zarzutem przedawnienia, Sąd Apelacyjny po przeglądnięciu dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy Sądu Rejonowego w Sopocie, sygn. akt I Co 1943/11 ustalił co następuje: Wniosek o zawezwanie do próby ugodowej z dnia 7.12.2011 r. wpłynął do Sądu Rejonowego w dniu 13.12.2011 r. Dotyczył on zapłaty solidarnie od M. W. i Krajowej Spółdzielczej (...) kwoty 6 mln zł. We wniosku wskazano dwa adresy M. W.: ul. (...) w K. i ul. (...) w K.. Zarządzeniem z dnia 29.12.2011 r. wyznaczono posiedzenie na dzień 23.01.2012 r., nakazując zawiadomić o tym terminie Krajową (...). Do ugody nie doszło – na termin posiedzenia stawili się pełnomocnicy wnioskodawcy i Krajowej (...). Wobec M. W. nie podjęto jakiegokolwiek czynności (zapisek urzędowy z 19.06.2017 r, k.1495). Sąd Apelacyjny zważył, że jakkolwiek we wniosku o zawezwanie do próby ugodowej nie podano prawidłowego adresu pozwanego M. W., to jednak samo złożenie

wniosku o zawezwanie przerwało bieg terminu przedawnienia także i w stosunku do tego pozwanego (art. 123 § 1 pkt 1 k.c.). Słusznie Sąd I Instancji uznał, że okoliczność, iż wnioskowi skierowanemu przeciwko M. W. nie nadano biegu (a po uzupełnieniu ustaleń przez Sąd Apelacyjny – w postępowaniu tym nie stwierdzono także, by adres był nieprawidłowy, nie wezwano do jego poprawienia, z odpowiednim rygorem) nie ma wpływu na to, że nastąpiła przerwa biegu przedawnienia. Samo złożenie wniosku przerwało bowiem bieg przedawnienia, a zarzut pozwanego nie jest uzasadniony.

Nie można też zgodzić się z zarzutem, że doszło do naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. Obraza tego przepisu może być skutecznym zarzutem apelacji tylko wtedy, gdy uzasadnienie zaskarżonego wyroku nie posiada wszystkich koniecznych elementów, bądź zawiera tak kardynalne braki, które uniemożliwiają kontrolę instancyjną. Jak stwierdził Sąd Najwyższy w wyroku z 7 lutego 2001 r. naruszenie przepisu, określającego wymagania, jakim winno odpowiadać uzasadnienie wyroku sądu (art. 328 § 2 k.p.c.), może być ocenione jako mogące mieć istotny wpływ na wynik sprawy w sytuacjach tylko wyjątkowych, do których zaliczyć można takie, w których braki w zakresie poczynionych ustaleń faktycznych i oceny prawnej są tak znaczne, że sfera motywacyjna orzeczenia pozostaje nieujawniona bądź ujawniona w sposób uniemożliwiający poddanie jej ocenie instancyjnej (sygn. akt V CKN 606/00, LEX nr 53116). Sytuacja taka w sprawie nie zachodzi, gdyż treść uzasadnienia pozwala na odczytanie sfery motywacyjnej orzeczenia i poddanie go kontroli instancyjnej.

Sąd Apelacyjny, zanim oceni pozostałe zarzuty apelacji powoda zauważa w tym miejscu, że między stronami toczy się szereg postępowań sądowych, w ramach których powód dochodzi odszkodowań za poszczególne wydatki poniesione z jego majątku w okresie zawieszenia działalności (...) w O. i sprawowania zarządu komisarycznego przez pozwanego M. W.. Sąd Apelacyjny rozpoznając niniejszą apelację popiera i przyjmuje za własne stanowisko tego Sądu, zawarte w uzasadnieniu wyroku w sprawie o sygn. I ACa 846/16, w której to sprawie rozpoznano apelację od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach sygn. II C 790/14, iż ewentualna odpowiedzialność deliktowa pozwanego M. W. winna być oceniona indywidualnie, w ramach każdej ze spraw, odrębnie w stosunku do każdego roszczenia. Podobnie zresztą, jak odpowiedzialność drugiego pozwanego.

W sprawie niniejszej, Sąd Okręgowy oceniając żądanie pozwu w stosunku do pozwanego M. W. związany był podstawą faktyczną przytoczoną w jego uzasadnieniu. Skarżący w apelacji podnosi, że pozwany M. W. winien ponieść odpowiedzialność odszkodowawczą ze względu na bezskuteczność czynności w postaci zatrudnienia nowych pracowników działu prawnego i wypłacenia im wynagrodzenia, bezskuteczność umów o świadczenie usług prawniczych z kancelariami prawniczymi i wypłacenia wartości wynikających z faktur, a także z tytułu bezskuteczności likwidacji lokat i „upłynnienia” środków na zapłatę zobowiązań, które „rzekomo” w imieniu powoda zaciągnął M. W., jak i ze względu na wadliwość – w ocenie skarżącego - działań tego pozwanego jako zarządcy komisarycznego.

Apelujący powołuje się na okoliczności przytoczone w pkt 2 zarzutów apelacji, dotyczące zarzutu naruszenia przepisu art. 316 § 1 k.p.c., polegające na pominięciu wskazanych tam okoliczności faktycznych. W ocenie Sądu Apelacyjnego okoliczności faktyczne wskazane przez powoda w tej części apelacji w istocie miały miejsce. Wynika to z zawartych w aktach dowodów z dokumentów oraz dowodów osobowych. Nie były one jednak sporne, a zatem miał rację Sąd Okręgowy wskazując na bezsporność powoływanych przez powoda okoliczności, jakkolwiek Sąd I Instancji nie opisał tych okoliczności w sposób tak szczegółowy, jak chciałby powód. Wypada więc uzupełnić, bądź powtórzyć te bezsporne okoliczności, wskazując niniejszym, że w dziale prawnym zatrudniono w okresie zarządu komisarycznego K. M., Z. B. i D. P., a ich łączne wynagrodzenie wyniosło 100.669,29 , co wynika z listy płac i umów o pracę (k.20-23, k.33-38). Z. B. otrzymywała wynagrodzenie miesięczne w wysokości 3.618,13 zł brutto, (k.36), D. P. 1816 zł brutto (k.37), zaś kierownik działu K. M. 14.800 zł brutto (k.34v.). Jednocześnie apelujący nie przeczy, że pracownicy działu prawnego (w tym kierownik) wcześniej zatrudnieni, przebywali w tym okresie na długotrwałych zwolnieniach lekarskich (nie jest także sporne, że niektórzy pracownicy zachowywali się w sposób noszący znamiona strajku włoskiego), zaś nowo zatrudnieni w dziale prawnym pracownicy w okresie zarządu komisarycznego wykonywali swoją pracę. W tym miejscu Sąd Apelacyjny zauważa, że wynagrodzenia Z. B. i D. P. nie są rażąco wygórowane, co wynika z umów o pracę, zaś

wynagrodzenie K. M. było dwukrotnie niższe, niż poprzedniego kierownika działu prawnego (zeznania świadka K., okoliczności niezaprzeczone przez powoda).

Wypada też uzupełnić bezsporne okoliczności dotyczące kwot i wypłat faktur, i tak:

1. kwota 1.830 zł z faktury VAT nr (...) wystawionej przez Kancelarię Adwokacką (...) za obsługę prawną w grudniu 2008 r. – w toku procesu nie wykazano na czym polegała ta usługa,
2. kwota 11.224 zł z faktury VAT nr (...) wystawionej przez Kancelarię Radców Prawnych B., G. R. za doradztwo w zakresie zarządzania zasobami ludzkimi, Kancelaria z G.; na czym to doradztwo polegało, też bliżej nie wyjaśniono,
3. kwota 407,48 zł z faktury VAT nr (...) wystawionej przez Kancelarię Notarialną W. W. za poświadczenie własnoręczności podpisu,
4. kwota 11.590 zł z faktury VAT nr (...) wystawionej przez Kancelarię Radców Prawnych B., G. R. za obsługę prawną, bez wyjaśnienia na czym polegała,
5. kwota 3.355 zł z faktury VAT nr (...) wystawionej przez Kancelarię Radcy Prawnego Dr M. P. za obsługę prawną; radca prawny M. P. reprezentował Kasę Krajową i M. W. w sporach przeciwko Zarządowi (...) w O.,
6. kwota 6.710 zł z faktury VAT nr (...) wystawionej przez Kancelarię Radcy Prawnego B. S. za obsługę prawną - nie wyjaśniono czym się zajmowała,
7. kwota 11.590 zł z faktury VAT nr (...) wystawionej przez Kancelarię Radców Prawnych B., G. R. za pomoc prawną w zakresie prawa pracy – bez bliższego wyjaśnienia,
8. kwota 6.710 zł z faktury VAT nr (...) wystawionej przez Kancelarię Radcy Prawnego B. S. za konsultacje prawne - nie wiadomo, o jakie konsultacje chodziło,
9. 1.830 zł z faktury VAT nr (...) wystawionej przez Kancelarię Adwokacką (...) za obsługę prawną w styczniu 2009 r. - nie wyjaśniono, czym się zajmował,
10. kwota 1.525 zł z faktury VAT nr (...) wystawionej przez Kancelarię Adwokacką (...) za usługę prawną - nie wyjaśniono, czym się zajmowała,
11. kwota 3.050 zł z faktury VAT nr (...) wystawionej przez Kancelarię Adwokacką (...) za usługę prawną - nie wyjaśniono za jakie usługi konkretnie,
12. kwota 1.830 zł z faktury VAT nr (...) wystawionej przez Kancelarię Adwokacką (...) za obsługę prawną w lutym 2009 r. - nie wyjaśniono, czym się zajmował,
13. kwota 12.200 zł z faktury VAT nr (...) wystawionej przez Kancelarię Radcy Prawnego Dr M. P. za obsługę prawną w lutym 2009 r. - jak wyżej,
14. kwota 1.220 zł z faktury VAT nr (...) wystawionej przez Kancelarię Adwokacką (...) za obsługę prawną w marcu 2009 r. – jak wyżej,
15. kwota 1.220 zł z faktury VAT nr (...) wystawionej przez Kancelarię Adwokacką (...) za obsługę prawną w marcu 2009 r. - jak wyżej,
16. kwota 3.050 zł z faktury VAT nr (...) wystawionej przez Kancelarię Adwokacką (...) za obsługę prawną w kwietniu 2009 r. - jak wyżej,

17. kwota 6.710 zł z faktury VAT nr (...) wystawionej przez Kancelarię Radcy Prawnego B. S. za obsługę prawną - jak wyżej,

18. kwota 11.590 zł z faktury VAT nr (...) wystawionej przez Kancelarię Radców Prawnych A. B., G. R. za obsługę prawną; - jak wyżej;

19. kwota 61.000 zł z faktury VAT nr (...) wystawionej przez Kancelarię Adwokacką (...) za obsługę prawną - data sprzedaży 22 kwietnia 2009 r., fakturę wystawiono za reprezentację przed Sądem Okręgowym i Sądem Apelacyjnym w Katowicach w sprawie o stwierdzenie nieważności uchwały sygn. akt I C 693/08, przed Prokuraturą Rejonową i Prokuraturą Okręgową w zakresie zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa przeciwko (...)owi i za reprezentację w zakresie rejestracji Zarządu Komisarycznego w Krajowym Rejestrze Sądowym,

20. kwota 219,60 zł z faktury VAT z dnia 12 maja 2009 r. nr (...) wystawionej przez Kancelarię Notarialną I. S., A. S. za potwierdzenie wzoru podpisu.

Jeśli chodzi o adw. J. Ż. i radcę prawnego M. P., nie zostało zaprzeczone, że brali oni udział w następujących sprawach toczących się przed Sądem w Katowicach:

- I C 39/09 - sprawa z powództwa członków Zarządu (...)u przeciwko (...)owi o nakazanie zwołania grup członkowskich; radca pr. M. P. występował za (...) im. (...) i za Kasę Krajową jako interwenienta ubocznego;
- I C 317/09 - sprawa z powództwa Kasy Krajowej przeciwko (...)owi im. K. o ustalenie, że osobą uprawnioną do reprezentacji (...)u jest na mocy uchwały Zarządu Kasy Krajowej z dnia 18 kwietnia 2009 r. M. W.; radca pr. M. P. reprezentował Kasę Krajową, a adw. J. Ż. zgłosił się za (...) i uznał powództwo;
- I C 323/09 - w tej sprawie prawomocnie ustalono nieważność decyzji M. W. z dnia 21 kwietnia 2009 r. o zwołaniu zebrań grup członkowskich;
- I C 328/09 - prawomocnie ustalono nieważność uchwał Zebrania Przedstawicieli zwołanego przez M. W. na 12 maja 2009 r. oraz nieważność uchwały o powołaniu w skład Zarządu (...), K. K. (3) i E. K.;
- I C 329/09 - adw. J. Ż. reprezentował (...), domagając się oddalenia powództwa; prawomocnym wyrokiem ustalono nieważność decyzji zarządcy komisarycznego M. W. o dokonaniu zmian w Statucie (...)u;
- I C 341/09 - sprawa z powództwa Kasy Krajowej przeciwko (...)owi im. K.; adw. J. Ż. zgłosił się za (...), wykazując swe umocowanie od osób, co do których istniał spór, czy są członkami (...),
- I C 394/09 - sprawa z powództwa Kasy Krajowej przeciwko (...)owi o ustalenie nieważności Statutu; radca pr. M. P. reprezentował Kasę Krajową, zaś adw. J. Ż. zgłosił się za (...), sprawa zakończyła się oddaleniem powództwa;
- I C 457/09 - sprawa z powództwa P. G. przeciwko (...)owi im. K. o ustalenie, że jest członkiem (...)u na mocy decyzji zarządcy komisarycznego; za (...) zgłosił się adw. J. Ż., który uznał powództwo; ostatecznie sprawa zakończyła się oddaleniem powództwa;
- I C 641/09 - sprawa z powództwa T. M. przeciwko (...)owi im. K. o ustalenie nieważności zapisów Statutu; powoda reprezentował radca pr. M. P.; sprawa zakończyła się oddaleniem powództwa;
- I C 642/09 - sprawa z powództwa M. S. przeciwko (...)owi o ustalenie nieistnienia uchwały; radca pr. M. P. reprezentował powoda, natomiast adw. J. Ż. zgłosił się za (...) i uznał powództwo; powód cofnął pozew;
- I C 687/08 - sprawa z powództwa P. G. o uchylenie uchwały Zebrania Przedstawicieli (...)u; w tej sprawie powództwo zostało prawomocnie oddalone. Za (...), a więc za pozwanego, zgłosił się radca pr. M. P. z upoważnienia zarządcy komisarycznego, który uznał powództwo; działał on także za Kasę Krajową jako

interwenienta ubocznego; następnie na rozprawie w dniu 15 września 2011 r. ten sam pełnomocnik zgłosił się jako pełnomocnik substytucyjny powoda;

- XXI K 168/10 - sprawa karna skierowana przeciwko członkom organów (...) -u im. K., zakończona prawomocnie umorzeniem postępowania; za (...) im. (...) i Kasę Krajową zgłosił się adw. J. Ż.;
- I C 693/08 - sprawa z powództwa członków dotychczasowego Zarządu (...) -u przeciwko (...) -owi im. K. i Kasie Krajowej; w tej sprawie (...) był reprezentowany przez adw. J. Ż., który domagał się oddalenia powództwa, zaś Kasa Krajowa przez radcę pr. M. P.; Sąd Okręgowy w Katowicach prawomocnie ustalił nieważność uchwały nr 1 Zarządu Kasy Krajowej z dnia 8 grudnia 2008 r. o zawieszeniu działalności (...) -u i ustanowieniu zarządcy komisarycznego w osobie M. W.;
- I C 258/09 - sprawa z powództwa członków Zarządu (...) -u przeciwko (...) -owi im. K. i Kasie Krajowej; w tej sprawie (...) był reprezentowany przez adw. J. Ż., który domagał się oddalenia powództwa, zaś Kasa Krajowa przez radcę pr. M. P.; prawomocnym wyrokiem ustalono nieważność uchwały nr 1 Zarządu Kasy Krajowej z dnia 18 kwietnia 2009 r. o ustanowieniu zarządcy komisarycznego w osobie M. W..

Nie zaprzeczono również i tej okoliczności, że radca prawny G. R. (1), z jednej strony świadczył usługi prawne na rzecz (...) -u im. K. na podstawie umowy (czy też umów) zawartych z zarządcą komisarycznym, a z drugiej, reprezentował inne podmioty w sporach przeciwko (...) -owi. Jak słusznie zwrócił uwagę skarżący, skoro okoliczności te były przez niego podnoszone w pismach procesowych, a pozwani ich nie zakwestionowali, to oznacza, że zostały one przyznane (art. 230 k.p.c.).

Kwestie dotyczące zerwania lokat (stanowiących rezerwę płynną) nie były w sprawie sporne, pozwani podnosili jednak, że likwidacja lokat wynikała z konieczności zapłaty zobowiązań (...) w O., w tym – w dużej części – zapłaty wynagrodzeń pracowników, i to nie tylko nowozatrudnionych, ale też i „starych” pracowników.

Jeśli chodzi o rozważenia, przy uwzględnieniu powyższych okoliczności, czy zachodzą podstawy do uwzględnienia odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanego M. W., należy wskazać jednak na istniejące trudności w ocenie tego zagadnienia, a mianowicie wynikające ze specyficznego trybu, w jakim doszło do powołania pozwanego M. W. do pełnienia funkcji zarządcy komisarycznego, a następnie sposobu wykonywania przez niego tej funkcji. Zwrócił już na to uwagę Sąd Apelacyjny w Katowicach rozpoznając apelację w sprawie pod sygn. I ACa 846/16, a skład rozpoznający apelację w sprawie niniejszej, argumenty te powtarza i w pełni je podziela. Bezsprzeczne było bowiem, że M. W. był pracownikiem pozwanej Krajowej (...) i do zakresu jego czynności należało pełnienie funkcji zarządcy komisarycznego. Wykonując tę funkcję wykonywał polecenia członków zarządu Krajowej (...) i ściśle się im podporządkowywał. Zakres czynności jakie pozwany ten był uprawniony i zobowiązany wykonywać, wynikał z uchwały nr 1 z dnia 8 grudnia 2008 r. Krajowej (...). Obligowała ona pozwanego M. W. do podjęcia działań zmierzających do dokonywania wyboru władz (...) w O.. Na podstawie art. 42 ustawy z dnia 14 grudnia 1985 roku o Spółdzielczych Kasach Oszczędnościowo-Kredytowych (Dz.U. z 1996 r. Nr 1 poz. 2 ze zm.) określono nadto następujący zakres czynności Kasy w okresie zawieszenia:

- 1) przyjmowanie wpłat z tytułu udziałów i wkładów członkowskich,
- 2) przyjmowanie wpłat z tytułu pożyczek i kredytów,
- 3) zawieranie umów, przyjmowanie wpłat i dokonywanie wypłat z tytułu prowadzenia rachunków oszczędnościowych,
- 4) udzielanie pożyczek i kredytów,
- 5) przeprowadzanie rozliczeń członków,
- 6) pośredniczenie w zawieraniu umów ubezpieczenia,

7) regulowanie wymagalnych zobowiązań Kasy wobec osób trzecich,

8) zawieranie nowych umów z osobami trzecimi wyłącznie w przypadku, gdy jest to niezbędne do prowadzenia działalności w zakresie określonych w pkt 1 -7.

Wspomniany przepis nie zawierał regulacji dotyczących uprawnień zarządcy, a jedynie w art. 42 ust. 4 stanowił, że Kasa Krajowa określi zakres czynności Kasy na okres, o którym mowa w ustępie 2 (na okres zawieszenia nie dłuższy niż 6 miesięcy).

Pozwany M. W. nie pełnił wcześniej funkcji zarządcy komisarycznego, ani też nie kierował Kasą Oszczędnościowo-Kredytową w ramach członka zarządu takiej kasy. Został on wytypowany i powołany przez swego pracodawcę – Krajową Kasę, do sprawowania funkcji zarządcy komisarycznego. Nawet nie zapytano go o zgodę. Nie otrzymał on z tytułu sprawowanej funkcji zarządcy komisarycznego żadnego wynagrodzenia. Pracodawca poinformował go przy tym (co jest bezsporne), że kompetencje przyznane mu na mocy uchwały nie wyczerpują wszelkich czynności, do których wykonania może on być zobowiązany dalszymi poleceniami służbowymi. Podzielić należy zatem rozważania Sądu Okręgowego, że pozostając w stosunku pracy podlegał zwierzchniemu kierownictwu pracodawcy i zobowiązany był do wykonywania poleceń służbowych. Skoro zatem pracodawca polecił mu podjąć obowiązki zarządcy komisarycznego, to M. W. obowiązki te podjął, nie wiedząc przecież, że uchwała zostanie później uznana za nieważną (nie mogąc jej też wówczas kwestionować). Nie sposób więc podzielić stanowiska skarżącego, że pozwany M. W. zdawał sobie sprawę z tego, że nie jest uprawniony do zawierania umów z nowymi pracownikami działu prawnego (w zasadzie zwiierał je dyrektor I. S. (2)), że w tej sytuacji nie należy im wypłacać wynagrodzenia, że nie należy płacić należności z faktur, czy też regulować innych zobowiązań (...) im. (...), gdyż uchwała o zawieszeniu działalności (...) w O. i wyznaczeniu go zarządcą komisarycznym okazała się nieważna. Trzeba też mieć na względzie, że dotychczasowi członkowie zarządu (...) w O. oraz część pracowników kontestowali uchwałę Krajowej (...) o zawieszeniu, co przybrało postać tzw. strajku włoskiego czy absencji chorobowej. Z zeznań pozwanego M. W. wynikało, że przy okazji dokonywanej przez niego kontroli ujawniono umowy gwarantujące członkom zarządu (...) w O. bardzo wysokie odprawy, bez względu na przyczynę pozbawienia ich funkcji, co stanowiło w istocie przyczynę późniejszego zawieszenia (...) w O. i podjęcia uchwały, następnie uznanej za nieważną. Zgodzić należy się z Sądem Okręgowym, że zawieszenie działalności (...) w O. nie było tożsame z zaprzestaniem prowadzenia przez Kasę działalności i zatrudnienie w tych okolicznościach nowych pracowników działu prawnego było działaniem racjonalnym. Podobnie, jak płacenie im wynagrodzeń, czy płacenie innych zobowiązań. Brak podstaw do uznania, że pozwany M. W. winien zdawać sobie sprawę z tego, że w późniejszym okresie zarówno uchwała z 8 grudnia 2008 roku jak i późniejsza uchwała z 18 kwietnia 2009 roku zostaną uznane za nieważne. Sąd Apelacyjny podziela też zważenia Sądu Okręgowego, że wprowadzenie na skutek orzeczenia Sądu Okręgowego z 10 listopada 2009 r., uchwała zarządu Kasy Krajowej z 8 grudnia 2008 r. została uznana za nieważną od samego początku (ex tunc), to jednak nie można w prosty sposób przenosić powyższej okoliczności do kontekstu wydarzeń, które miały miejsce od chwili wydania powyższej uchwały, aż do prawomocnego stwierdzenia jej nieważności. Tym bardziej nie można było wymagać od pozwanego M. W., który nie posiadał w istocie możliwości zdystansowania się od działania zarządu Kasy Krajowej, by podejmował on decyzje w istocie kwestionujące czynności swego pracodawcy. Powyższe zatem pozwalało temu pozwanemu domniemywać, że podejmowane przez niego czynności znajdują właściwe oparcie w podjętej uchwale. Podzielić też trzeba uwagi, że choćby z uwagi na skutki, jakie działania zarządcy komisarycznego wywołały w sferze praw i obowiązków osób trzecich, ich oceny dokonywać należy poprzez pryzmat okoliczności jakie istniały po podjęciu przedmiotowej uchwały do czasu stwierdzenia jej nieważności. Oceny działań M. W. jako zarządcy komisarycznego pod kątem jego ewentualnej odpowiedzialności deliktowej należy zatem dokonywać przy uwzględnieniu warunków w jakich faktycznie decyzje te podejmował, a nie tych jakie powstały (z mocą wsteczną) na skutek wydania przez Sąd wyroku stwierdzającego nieważność uchwały nr 1 z dnia 8 grudnia 2008 r. Jeśli chodzi o zarzuty dotyczące tego, czy sam M. W., w ramach podjętego działania jako zarządca komisaryczny, dopuścił się tego rodzaju uchybień czy zaniedbań, które skutkować by mogły uznaniem, że w sposób zawiniony dopuścił on do powstania szkody w postaci opisanej w pozwie, Sąd Apelacyjny podziela rozważania Sądu Okręgowego, iż zgodnie z treścią uchwały nr 1, zawieszeniu co do zasady miała ulec działalność (...) im. (...) w O., lecz jednocześnie w okresie zawieszenia kasa ta miała wykonywać czynności enumeratywnie wymienione w

uchwale. Zatem zarządca komisaryczny miał prawo podejmowania decyzji we wszystkich sprawach zastrzeżonych do właściwości organów spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej, a wynikających z ustawy o s.k.o.k., ustawy prawo spółdzielcze i statutu. Za takim poglądem przemawia także to, że w czasie trwania zarządu komisarycznego inne organy przestają działać (członkom organów wygasa kadencja). Sąd I Instancji odwołał się do literatury, iż można w takiej sytuacji mówić o tzw. całkowitej substytucji komisarycznej. Zarządca komisaryczny mógł więc wykonywać czynności w takim zakresie, w jakim wykonywałyby te czynności organy nie mogące podejmować działań (Sąd Okręgowy w tym zakresie zasadnie odwołał się do poglądu Anny Zalcewicz, Problemy prawne nadzoru Krajowej (...) nad spółdzielczymi kasami oszczędnościowo-kredytowymi, PUG 2004/10/25). Jednocześnie ustanowionego zarządcę komisarycznego zobowiązano do podjęcia kroków mających na celu dokonanie wyboru władz (...) im. (...). Zauważył więc Sąd Okręgowy, że pomimo zawieszenia działalności Kasy, w istocie nadal miała ona prowadzić działalność w zakresie stricte merytorycznym, związanym przede wszystkim z gospodarowaniem powierzonymi jej przez członków wkładami finansowymi, udzielaniem kredytów i pożyczek, pobieraniem wpłat z tytułu spłaty powyższych zobowiązań. Nawet więc, jeśli w uchwale wskazano, że co do zasady zarządca komisaryczny ma dążyć przede wszystkim do powołania nowych władz (...), jednakże skoro Kasa mogła wykonywać też zadania merytoryczne - statutowe (prowadzić działalność), to logicznym jest, że tym samym koniecznym było np. zatrudnienie pracowników na wakuujące stanowiska, wypłacanie im wynagrodzeń, odprowadzanie danin publicznoprawnych, regulowanie zobowiązań i podejmowanie wielu innych czynności oraz działań, które nie zostały wymienione w spornej uchwale. Nie można więc przyjąć w ślad za powodem, że skoro czynności te nie były wymienione w spornej uchwale, to nie mogły być przez zarządcę komisarycznego podejmowane. W przepisie art. 42 ust. 4 ustawy z dnia 14 grudnia 1995 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych chodzi o zakres statutowej działalności kasy, dopuszczalnej w okresie zawieszenia. Nie można też nie zauważyć, że pozwany M. W. ze względu na brak doświadczenia w sprawowaniu zarządu komisarycznego w okresie, w którym działalność Kasy była zawieszona, miał wątpliwości co do dopuszczalności poszczególnych rozwiązań, zwłaszcza gdy wziąć pod uwagę, że winien zarządzać Kasą w O. zgodnie z wymogami ustawy regulującymi działalność Kas w okresie zawieszenia, a z drugiej strony przepisy te odsyłały do uchwały organu nadzorczego jakim jest Krajowa (...). Ta zawierała także postanowienia niedookreślone, takie jak np. pkt 8 uchwały nr 1 z dnia 8 grudnia 2008 roku. W tym przypadku pozwany ten stosował się do wskazówek i poleceń swoich przełożonych, uznając przy tym, że w ramach stosunku pracy winien wykonywać ich polecenia oraz, że są one zgodne z obowiązującym prawem. O niejednoznaczności statusu prawnego pozwanego jako zarządcy komisarycznego świadczy chociażby rozbieżne stanowisko sądów orzekających w tej kwestii, na co zwrócił także uwagę Sąd Apelacyjny w sprawie o sygn. I ACa 846/16. I tak na przykład Sąd Rejonowy Gdańsk-Południe w Gdańsku w wyroku z dnia 28 października 2012 roku w sprawie o sygn. akt VIP 168/12 ustalił, że wykonywanie przez M. W. obowiązków polegających na pełnieniu funkcji zarządcy komisarycznego w (...) im. (...) w O. odbywało się w ramach stosunku pracy łączonego M. W. z pozwaną Krajową Spółdzielczą Kasą Oszczędnościowo-Kredytową w S., przytaczając w motywach orzeczenia argumentację opartą na analizie przepisów prawa pracy (wyrok dołączony do akt sprawy). Z kolei Sąd Okręgowy w Katowicach w wyroku z dnia 10 listopada 2011 roku sygn. akt IV Ca 578/11 podzielił stanowisko zbieżne z argumentacją powoda, że pozwany podejmując działania zarządcy komisarycznego nie wykonywał pracy na rzecz Kasy Krajowej, jako pracodawcy, lecz działał w imieniu i na rzecz (...) w O. nie mając uprawnień do podejmowania działań, które nie mieszczą się w zakresie wynikającym z uchwały Kasy Krajowej. Wbrew jednak zarzutom apelacji, w sprawie nie doszło do naruszenia przepisu art. 365 § 1 k.p.c. przez bezzasadne przyjęcie przez Sąd Okręgowy, że wyrok Sądu Rejonowego Gdańsk - Południe w Gdańsku z dnia 8 października 2012 roku sygn. akt VI P 168/12 korzysta z rozszerzonej prawomocności i wiązał Sąd orzekający w niniejszej sprawie, bowiem z motywów zaskarżonego wyroku nie wynika, by Sąd I Instancji uznał się za związany wspomnianym wyrokiem, co do pełnienia przez pozwanego M. W. funkcji zarządcy komisarycznego w ramach stosunku pracy. Sąd Okręgowy nie odniósł się też do kwestii ewentualnego wyłączenia odpowiedzialności pozwanego M. W. na mocy art. 120 kodeksu pracy, dlatego zarzuty apelacji w tej części są po prostu chybione.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, biorąc pod uwagę wcześniejsze wywoły, brak było podstaw do uznania, by działanie M. W. było działaniem zawinionym. Brak bowiem podstaw do uznania, że dokonując tej czynności pozwany M. W. miał świadomość bezprawności uchwały, w oparciu o którą działał.

Trzeba nadto zaznaczyć, że podnoszone w uzasadnieniu apelacji zarzuty dotyczące nie odniesienia się do zeznań świadków A. K. i A. O. w zakresie zatrudniania na dużą skalę pracowników w okresie zarządu komisarycznego o tyle niezasadne, że w sprawie niniejszej okoliczności faktyczne wskazywane w pozwie przez powoda dotyczyły zatrudnienia trzech pracowników w dziale prawnym, co przecież zostało prawidłowo ustalone, a do tego okoliczności dotyczące zwalniania i zatrudniania pracowników w okresie zarządu komisarycznego nie są w istocie sporne.

W apelacji powód cytuje także obszernie zapisy treści zeznań M. W. wynikające z protokołów znajdujących się w sprawach Sądu Rejonowego Katowice-Zachód o sygnaturach I C 175/15 oraz I C 1090/12 zarzucając, że Sąd I Instancji nie wziął ich pod uwagę, gdy tymczasem Sąd I Instancji na rozprawie w dniu 17 marca 2016 r. oddalił wnioszek dowodowy strony powodowej o przeprowadzenie dowodów z protokołów ze spraw I C 175/15 oraz I C 1090/12 Sądu Rejonowego Katowice Zachód w Katowicach, trudno zatem zarzucać Sądowi, że nie poczynił ustaleń w oparciu o materiał, którego nie przyjął w poczet dowodów. Stanowisko Sądu I Instancji, że dowody te nie miały istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy, a nadto pozostawałyby w sprzeczności z zasadą bezpośredniości procesu, należy przy tym zaaprobować (zresztą skarżąca nie zarzuca, by było inaczej).

Z przytoczonych względów Sąd Apelacyjny na mocy art. 385 k.p.c. oddalił apelację powoda kwestionującą oddalenie powództwa w stosunku do pozwanego M. W. i na mocy art. 98 k.p.c. zasądził od powoda na rzecz tego pozwanego koszty procesu.

Jeśli chodzi o apelację kwestionującą oddalenie powództwa w stosunku do Krajowej (...) uznać należy, że jest ona częściowo zasadna.

Trzeba podkreślić, że wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 21 maja 2010 roku sygn. akt I Ca 44/10 przesądził prawomocnie, że uchwała o zawieszeniu działalności (...) w O. oraz ustanowieniu zarządu komisarycznego była działaniem nadzorczym nieadekwatnym do nieprawidłowości stwierdzonych w (...) w O.. Od Krajowej (...), jako podmiotu z mocy prawa sprawującego nadzór nad zrzeszonymi w niej spółdzielniami, oczekiwać należy profesjonalizmu w działaniu i stosowania środków nadzorczych odpowiednich do stwierdzonych uchybień. Pozwana ta w żaden sposób nie uzasadniła dlatego, by zapobiec nieprawidłowościom stwierdzonym w (...) w O., nie zastosowała innych środków nadzoru o jakich mowa w art. 41 u.s.k.ok. lecz niezbędne było sięgnięcie do tak drastycznego środka nadzoru, jakim było zawieszenie działalności (...) w O. i ustanowienie zarządcy komisarycznego. Nie bez znaczenia jest późniejsze zachowanie Kasy Krajowej (aprobującej m.in. działania dyrektora L. S., polegające na zwolnieniu znacznej liczby pracowników (...) w O., zatrudnieniu w to miejsce innych osób oraz zmierzające do przeniesienia siedziby Kasy do Ł.) pozwalają w ocenie Sądu Apelacyjnego na uznanie, że intencją Kasy Krajowej było nie tylko zapobiegnięcie negatywnym konsekwencjom kwestionowanych przez nią uchwał i umów, zapewniających dotychczasowym członkom zarządu odprawy pieniężne w znaczącej wysokości, bez względu na przyczynę ich odwołania z tych funkcji, ale także zmiana sposobu działania (...) w O., przed powołaniem nowych organów tej spółdzielni, co zresztą zauważył już wcześniej Sąd Apelacyjny w Katowicach rozpoznający apelację w sprawie II C 790/14. Rzeczą Krajowej (...) zrzeszającej poszczególne (...) jest nadzór nad ich działalnością w trybie art. 41 i 42 k.s.k.ok. a nie podejmowanie strategicznych decyzji w zastępstwie organów autonomicznej spółdzielni. O determinacji tej pozwanej w dążeniu do realizacji swych zamierzeń świadczy to, że po uzyskaniu w sprawie I C 693/08, Sądu Okręgowego w Katowicach, z powództwa dotychczasowych członków zarządu (...) w O. zabezpieczenia przez wstrzymanie jej wykonania do czasu prawomocnego rozstrzygnięcia o jej ważności, już w dniu następnym pozwana podjęła kolejną uchwałę z dnia 18 kwietnia 2009 r. o ustanowieniu zarządcy komisarycznego w osobie M. W., poszerzając zakres przysługujących mu uprawnień zezwalających na wykonywanie wszystkich czynności w sprawach z zakresu prawa pracy oraz przypisanych na podstawie obowiązujących przepisów prawa i statutu organu Kasy. Zdarzenie to mogło wywoływać u pozwanego M. W. subiektywne przekonanie, że jego dotychczasowe działania, w tym podejmowane przez niego decyzje kadrowe były zgodne z prawem. W przypadku Krajowej (...), która była uczestnikiem postępowania w sprawie I C 693/08 i której dotyczyło postanowienie Sądu Okręgowego w Katowicach wydane w tej sprawie, działanie to jednak można uznać za zmierzające do obejścia prawa, tj. uniknięcia skutków wstrzymania wykonalności uchwały z 8 grudnia 2008 roku do czasu ponownego rozstrzygnięcia o jej ważności.

Wspomniana uchwała z dnia 8 grudnia roku była bezprawna, o czym świadczą późniejsze wyroki obu instancji stwierdzające jej nieważność. Dążenie do jej realizacji, mimo wstrzymania jej wykonania, świadczy o działaniu Krajowej (...) naruszającym autonomię byłej (...) w O.. Z tych względów, zdaniem Sądu Apelacyjnego, pozwanej Krajowej (...) w S. można przypisać nie tylko bezprawne, ale i zawinione działanie, które doprowadziło do straty finansowej (...) w O., polegającej na wydatkowaniu znaczących kwot wynikających z faktur za obsługę prawną, która miała za zadanie wdrożyć owe plany ograniczenia autonomii tego (...) -u. Tak rozumiana szkoda pozostaje w niewątpliwym, adekwatnym związku przyczynowym z podjęciem samej uchwały, uznanej następnie za nieważną, bowiem wydano znaczne środki z majątku (...) w O., i to zupełnie niepotrzebnie, by bronić stanu wywołanego ową nieważną uchwałą. Wcześniej opisano w niniejszym uzasadnieniu jakiego rodzaju spraw podjęły się kancelarie adw. J. Ż. i radcy prawnego M. P.. Z zestawienia wynika, że kancelarie te podjęły się działań, które w rzeczywistości nie były zgodne z interesem (...) -u w O., lecz odpowiadały zapotrzebowaniu Krajowej (...). Wymienieni we wstępnej części pełnomocnicy (adw. J. Ż., radca prawny M. P.) bronili stanowiska o legalności zarządu komisarycznego i na tym założeniu zasadzała się świadczona przez nich pomoc prawna, niezależnie zresztą od tego czy występowali formalnie na rzecz (...) -u czy też przeciwko niemu. Pozostałe kancelarie (w tym zwłaszcza radcy prawnego R.) wymienione przy opisie faktur, działały także w celu realizacji zamysłu Krajowej (...). Należy podkreślić, że pozwana Krajowa (...) nie wykazała jakiego rodzaju usługami Kancelarie te konkretnie zajmowały się, by obalić zarzut, że w istocie zlecono im usługi prawne ściśle związane z broniem stanowiska związanego z zawieszeniem Kasy i wprowadzeniem zarządu komisarycznego. Strata powoda to zatem kwota wynikająca ze zsumowania wynikających z faktur kwot, wymienionych we wcześniejszej części niniejszego uzasadnienia w pozycjach od 1 do 20, lecz za wyjątkiem pozycji nr 3, która dotyczy poświadczenia podpisu przez kancelarię notarialną (kwota 407,48 zł), w celu wykreślenia hipoteki (faktura na k.88) i za wyjątkiem pozycji nr 20 (kwota 219,60 zł), która także dotyczy poświadczenia podpisu przez notariusza (faktura k.104). Po odjęciu tych kwot, szkoda powoda wynosi zatem 158.234,00 zł.

Mając powyższe na względzie Sąd Apelacyjny uznał, że pozwana Krajowa (...) ponosi odpowiedzialność na szkodę majątkową wynikającą z podjęcia nieważnej uchwały o zawieszeniu działalności (...) w O., wyznaczenia zarządcy komisarycznego oraz ze względu na sposób realizacji tej uchwały (art. 415,416 k.c.), dlatego Sąd Apelacyjny na mocy art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok w części dotyczące Krajowej (...) (gdy chodzi o sprawę II C 680/11) i zasądził od tej pozwanej na rzecz powoda kwotę 158.234,00 złotych, z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 30 lipca 2010 roku (wezwanie do zapłaty z dnia 16 lipca 2010 r. na k.281,282, doręczono 22 lipca 2010 r. - k.283, w wezwaniu zakreślono termin 7 dni do zapłaty).

Dalej idącą apelację oddalono na mocy art. 385 k.p.c. z poniższych przyczyn.

Jeśli chodzi o roszczenie związane z wypłatą wynagrodzeń pracownikom działu prawnego na łączną kwotę 100.669,29 zł jest ono w ocenie Sądu Apelacyjnego nieuzasadnione. Nie można zgodzić się ze skarżącym, że szkoda jest równoznaczna z wydatkowaniem wypłaconego pracownikom wynagrodzenia tylko dlatego, że uchwała okazała się nieważna, skoro po pierwsze, nowi pracownicy świadczyli przecież pracę na rzecz (...) w O., a po drugie, powód wskazał tylko i wyłącznie na wydatki związane z wypłatą wynagrodzenia, gdy tymczasem nie wykazał jakie kwoty musiałby i tak wydatkować za świadczoną przez pracowników w dziale prawnym pracę. Należałoby bowiem porównać stan majątkowy związany z zapłatą spornego wynagrodzenia, ze stanem jaki zaistniałby, gdyby powód wypłacił należne wynagrodzenie „starym” pracownikom, lub jakimkolwiek innym pracownikom za wykonaną pracę. Trzeba też podkreślić ponownie, że nowozatrudniona Z. B. otrzymywała wynagrodzenie miesięczne w wysokości 3.618,13 zł brutto, D. P. 1816 zł brutto, a kwoty te nie są wygórowane, zaś kierownik działu prawnego K. M. otrzymywał 14.800 zł brutto, lecz jego wynagrodzenie i tak było dwukrotnie niższe, niż poprzedniego kierownika działu prawnego. Podzielić należy zatem stanowisko Sądu I Instancji, że powód nie wykazał szkody, co skutkowało oddaleniem powództwa w pozostałej części.

Gdy chodzi zatem o pozew o sygn. II C 680/12 (podpunkt II zaskarżonego wyroku), koszty procesu między powodem a pozwaną Krajową (...) należało stosunkowo rozdzielić w oparciu o art. 100 zdanie 1 k.p.c., stosownie do wyniku tego postępowania (61 % to wygrana powoda). Razem koszty procesu wyniosły 27.377 zł (powód poniósł koszty w wysokości 20.177 zł, zaś pozwana Krajowa (...) 7200 zł). Powód powinien ponieść 39 % z całości kosztów, czyli kwotę 10.710

zł, a skoro poniósł 20.177 zł, pozwana Krajowa (...) winna zwrócić powodowi różnicę, czyli kwotę 9.470 zł, o czym orzeczono w punkcie II.2 podpunkcie b). Pozwany M. W. wygrał w całości, dlatego koszty na jego rzecz pozostawiono w punkcie II.2. podpunkcie a) w całości.

Jeśli chodzi o roszczenie powoda wynikające z pozwu, któremu w Sądzie Okręgowym nadano sygn. II C 681/12 (sprawa połączona ze sprawą II C 680/12), a o którym Sąd I Instancji orzekł w punkcie I zaskarżonego wyroku, apelacja nie była uzasadniona.

Jeśli chodzi o pozwanego M. W. należy odwołać się do wcześniejszych argumentów, za zatem zbędne należy uznać ich powtarzanie, gdyż w stosunku do tego pozwanego apelacja oddalona została w całości.

W stosunku do pozwanej Krajowej (...) apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie z powodu niewykazania szkody, która jest konieczną przesłanką odpowiedzialności odszkodowawczej.

Kwestie dotyczące zerwania lokat (stanowiących rezerwę płynną) na łączną kwotę 423.762,89 zł nie były w sprawie sporne, pozwani podnosili jednak, że likwidacja lokat wynikała z konieczności zapłaty zobowiązań (...) w O., w tym – w dużej części – zapłaty wynagrodzeń pracowników, i to nie tylko nowozatrudnionych, ale też i „starych” pracowników. Kwota aż 310.277,69 zł została bowiem przeznaczona na zapłatę rzeczywistych, zaskarżalnych i wymagalnych zobowiązań powoda wynikających z pracy świadczonej przez osoby wymienione w załączniku (do pozwu II C 681/12 – k.40-41), przy czym istnienie lub wymagalność tych roszczeń została m.in. potwierdzona prawomocnymi orzeczeniami sądowymi bądź ugodami sądowymi (odpowiedź pozwanych na pozew k. 66-83, k.97-118). Powód temu nie zaprzeczył; w jego ocenie jednak nie jest istotne to, na co zostały przeznaczone środki z zerwanych lokat, lecz to, że pozwani nie byli uprawnieni do zerwania lokat i ich rozdysponowania, skoro pozwany wobec nieważności uchwały ex tunc nigdy nie był zarządcą komisarycznym i nie doszło do zawieszenia działalności (...) w O., toteż wszystkie czynności dotyczące zawierania umów przez M. W., zrywania lokat, regulowania zobowiązań, w ocenie powoda były pozbawione podstaw prawnych. Nie oznacza to jednak samo w sobie, co już wcześniej nakreślono omawiając szkodę w sprawie II C 680/12, że doszło do wyrządzenia szkody. Nie można utożsamiać zerwania lokat z poniesioną szkodą, i to w dodatku w wysokości tych lokat, które rozdysponowane zostały następnie na różne cele. Wbrew wywodom powoda, ma to w sprawie zasadnicze znaczenie. Powód nie wykazał jednak, że na skutek zerwania lokat, w dodatku stanowiących rezerwę płynną, poniósł szkodę. Ograniczył się do twierdzeń, że skoro działania były bezprawne, to szkoda w jego ocenie jest oczywista i stanowi wartość zerwanych lokat. Jeśli jednak środki z lokat przeznaczono na spłatę wymagalnych zobowiązań pracowniczych, to o tak rozumianej szkodzie nie może być mowy. Sąd Apelacyjny podkreśla przy tym, że powód wniósł wiele pozwów, dzieląc roszczenia. Nie może jednak umknąć uwagi okoliczność znana Sądowi z urzędu, że powód występuje m.in. o zapłatę odszkodowań, które wylicza jako równowartość wypłaconych wynagrodzeń pracownikom, np. w sprawie zakończonej już w Sądzie Apelacyjnym w Katowicach, sygn. I ACa 846/16, oraz w sprawie jeszcze niezakończonych, której nadano sygn. I ACa 762/16. Rodzi się pytanie, czy powód w omawianej sprawie, dotyczącej zerwania lokat i ich rozdysponowania - w części na wynagrodzenia pracownicze, dubluje szkodę? Podobnie gdy chodzi o szkodę, którą zresztą uwzględniono i zasądzono odszkodowanie z tego tytułu w sprawie niniejszej, a mianowicie gdy chodzi o zapłatę za usługi kancelariom prawniczym. Nie można bowiem pominąć, że powód konstruuje szkodę w związku z zerwaniem lokat i wypłatą środków, m.in. na poczet Kancelarii radcy prawnego M. P., co do kwoty 45.750 zł (pozycja 4 pozwu w sprawie II C 681/12 k.4, oraz k. 45 tych akt), czy na poczet Kancelarii adw. J. Ż., co do kwoty 9.150 zł (pozycja 6 pozwu, k.4, oraz k.45) mimo, że w sprawie o sygn. II C 680/12 domaga się odszkodowania w związku z zapłatą środków na rzecz tych (i innych) kancelarii. Powód nie potrafił wyjaśnić, czy pozycje w tych dwóch sprawach się dublują (podobnie gdy chodzi o wynagrodzenia pracowników), co może oznaczać, że powód powiela szkodę. Rozczłonkowanie żądań i sposób ich formułowania rodzi wątpliwości co do rzetelności powoda, zwłaszcza gdy nie jest sporne i to, że powód złożył kilka, a może nawet kilkanaście lub kilkadziesiąt spraw odszkodowawczych w różnych sądach, różnych szczeblach. Powód nie wykazał też, czy faktycznie wypłacone środki z lokat zostały „roztrwonione”, bowiem zapłata wymagalnych zobowiązań z tych środków nie świadczy jeszcze o ich „roztrwonieniu”. W ocenie Sądu Apelacyjnego szkodę związaną z zerwaniem lokat można by ewentualnie rozważać w aspekcie *lucrum cessans*, tym bardziej, że środki te stanowiły tzw. rezerwę płynną. Powód jednak nie naprowadził w tym kierunku żadnych okoliczności faktycznych, ani też dowodów, dlatego żądanie nie zasługiwało na uwzględnienie.

Podzielić zatem należy stanowisko Sądu I Instancji, że powód nie wykazał szkody, ani jej wysokości. Apelacja w tej sprawie zatem jako niezasadna podlegała oddaleniu na podstawie art.385 k.p.c.

Rozstrzygnięcie o kosztach postępowania odwoławczego między powodem a pozwaną Krajową (...) odnoszące się do pozwu, któremu w I Instancji nadano sygn. II C 680/12, uzasadniają przepisy art. 108 § 1 k.p.c., art. 100 k.p.c., stosowane po myśli art. 391 § 1 k.p.c. oraz Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 roku (Dz. U. z 2016 r. poz.1668). Na koszty składa się opłata od apelacji za tę sprawę – 12.977 zł i koszty zastępstwa procesowego po obu stronach – po 8.100 zł oraz połowa kosztów dojazdu pełnomocnika powoda – 312,59 zł (druga część tych kosztów zaliczona została do drugiej sprawy). Razem koszty postępowania apelacyjnego w tej sprawie wyniosły 29.489,59 zł. Powód wygrał w 61% , a zatem powinien ponieść 39% z całości kosztów, to jest 11.500,60 zł. Poniósł 21.389,59 zł, dlatego od pozwanej Krajowej (...) należało zasądzić na rzecz powoda różnicę, czyli 9.889 złotych. Na rzecz pozwanego M. W., który wygrał apelację w całości, zasądzono w oparciu o art. 98 k.p.c. kwotę 8.100 złotych z tytułu kosztów zastępstwa procesowego. Z kolei rozstrzygnięcie o kosztach postępowania odwoławczego odnoszące się do pozwu, któremu w I Instancji nadano sygn. II C 681/12, uzasadniają przepisy art. 108 § 1 k.p.c., art. 98 k.p.c., stosowane po myśli art. 391 § 1 k.p.c. oraz Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 roku (Dz. U. z 2016 r. poz.1668). Zasądzono od powódki na rzecz pozwanych solidarnie kwotę 8.100 zł, to jest wynagrodzenie pełnomocnika według stawki wynikającej z Rozporządzenia.

SSA Joanna Kurpierz SSA Mieczysław Brzdąk SSA Roman Sugier